

In Memoriam

Theo M.G. van Kempen

Rob van Soest

R. van Soest, Zoologisch Museum, University of Amsterdam, Postbus 94766, 1090 GT Amsterdam

Op 29 mei 2002 overleed de bekende paleontoloog en kunstenaar Theo van Kempen (Kotaradja, 1927). Zijn rouwkaart toont treffend een afbeelding van *Archaeoscyphia baltica* Van Kempen, 1978 (Ordovicische Lithistida, family Anthaspidellidae), symbool voor een levenlange interesse voor zwerfsteensponzen. Wat begon als een enthousiaste hobby voor het verzamelen van stenen, werd gaandeweg verdienstelijke amateurwetenschap, en mondde tenslotte uit in een specialisme van wereldfaam op het gebied van fossiele sponzen.

Ik heb een deel van die latere ontwikkeling mogen meemaken omdat wij de passie voor sponzen deelden. Mijn vriendschappelijke relatie met Theo dateert van 1976, toen hij in het kader van zijn avondstudie biologie mij trof als assistent bij het practicum ongewervelde dieren. Theo was in die tijd als paleontologisch illustrator werkzaam bij het toenmalige Geologisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam en als amateur paleontoloog gespecialiseerd in sponzen. In lange gesprekken wisselden we ervaringen uit over sponzen; hij bracht me in aanraking met de fossielen, ik confronteerde hem met recent materiaal, waaruit we beiden veel voordeel putten. Ik herinner mij in het bijzonder onze felle discussies over de fylogenetische positie van *Roepella solanensis*, door Theo vernoemd naar zijn

vriend Thom Roep. Wij konden het niet eens worden of het een vertegenwoordiger van de Halichondrida (Theo) of de Hadromerida (ikzelf) was, een controversie die momenteel zeer actueel is geworden nu er moleculair-systematische aanwijzingen zijn voor een nauwe verwantschap van deze groepen.

We bezochten samen twee internationale sponzencongressen (Parijs 1978, Woods Hole 1984) als Nederlandse vertegenwoordigers van het sponzenonderzoek, en samen ook organiseerden wij in 1993 het 4^e Internationale Sponzencongres - Sponges in Time and Space - in Amsterdam. Zijn wetenschappelijke publicaties en monografieën zijn zonder uitzondering van hoge kwaliteit en vonden ook internationale erkenning, vooral zijn werk aan Palaeozoische Anthaspidellide lithistiden. Hij beschreef verscheidene nieuwe taxa (o.a. *Fibrocoelia* Van Kempen, 1978, *Diotriocheum* Van Kempen, 1989, en *Syltispongia*, Van Kempen, 1990, de laatste een vertegenwoordiger van de Silurische Chiastoclonellidae). Een van zijn collega's eerde hem bij zijn leven reeds met de vernoeming van het Anthaspidellidae geslacht *Vankempenia* Von Hacht, 1994. Met het heengaan van Theo heeft de Nederlandse en internationale sponzenpaleontologie een onherstelbaar verlies geleden.